

เอกสารอ่านประกอบหลักสูตรการอ่าน
โครงการเพื่อครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
สถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3
อ่านเป็นต้องบอกได้ว่าผู้เขียนตั้งใจสื่อสารอะไร

ในตอนที่เราจะมาดูกันว่าบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านแบบบรรยาย บทอ่านแบบแสดงความคิดเห็น และบทอ่านที่บอกขั้นตอน/ การจำแนก/ การจัดกลุ่มนั้น หากนำมาพิจารณาจากมุมมองของผู้เขียนก็จะเห็นว่า ประเภทบทอ่านไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กันแบบหนึ่งต่อหนึ่งกับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน เพราะฉะนั้นผู้อ่านก็อาจจะบอกวัตถุประสงค์ของบทอ่านที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือความประสงค์ของผู้เขียนได้ ซึ่งก็ไม่น่าแปลกใจ เพราะผู้อ่านกับผู้เขียนไม่ได้เห็นหน้า ไม่ได้โต้ตอบกัน ผู้อ่านอ่านบทอ่านที่ผู้เขียนเขียนขึ้น และเข้าใจตามที่ตนอ่าน ผู้อ่านไม่สามารถทราบวัตถุประสงค์ในใจของผู้เขียนได้ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วผู้อ่าน ก็อาจคาดคะเนความประสงค์ของผู้เขียนได้จากภาษาในบทอ่าน หรือกลวิธีทางภาษา ซึ่งเราจะได้เรียนกันในบทเรียนต่อไป

บทอ่านประเภทบรรยายนั้นอาจแสดงวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้หลายอย่างได้แก่ ความต้องการให้ความรู้ หรือต้องการอธิบายสิ่งที่ท่านรู้ ความต้องการที่จะบอกเล่าเหตุการณ์ บอกเล่าหรือบรรยายลักษณะรูปร่างของคน สัตว์ สิ่งของ ในการบรรยายด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ ตามที่กล่าวมานี้ ผู้เขียนอาจจะเลือกบรรยายโดยการให้ข้อเท็จจริงที่อาจจะเป็นข้อเท็จจริงที่ใครๆ ก็ทราบ หรือข้อมูลที่มาจากประสบการณ์ส่วนตัว หรือข้อมูลทางสถิติ ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลแบบใด ผู้เขียนอาจไม่แสดงความรู้สึก หรือไม่แสดงความต้องการที่จะชักจูงหรือโน้มน้าวผู้อ่าน อย่างไรก็ตาม ในการบรรยายด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ ตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้เขียนบางคนในบางครั้ง ก็ไม่ได้มีความประสงค์แต่เพียงจะให้ข้อมูลหรือความรู้เท่านั้น แต่ต้องการให้ผู้อ่านมีความรู้สึกแบบเดียวกับตน หรือเห็นภาพที่ใกล้เคียงกับของจริงที่เขาเห็น ลองกลับไปอ่านบทอ่านเรื่อง “ฝนหลงฤดู” เป็นตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ของผู้เขียนอาจจำแนกได้หลายประการ ดังต่อไปนี้

- 1. เพื่อแสดงความรู้หรืออธิบายให้ความรู้**
 ลองอ่านบทอ่านเรื่องแยกเทศอีกครั้งหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 1

"แขกเทศ" หมายถึงมุสลิมที่มีถิ่นฐานอยู่ในอินเดียและเปอร์เซีย เป็นกลุ่มชนที่ใช้ภาษาเปอร์เซีย อันได้แก่ภาษาฟาร์ซี (Farsi) หรือภาษาอิหร่าน และภาษาอูรดู (Urdu) ซึ่งเป็นภาษากลุ่มผสมระหว่างอินดีและเปอร์เซียซึ่งใช้ในหมู่มุสลิมอินเดีย

บทเขียนนี้ เป็นบทเขียนประเภทบรรยายโดยผู้เขียนให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ผู้เขียนมุ่งอธิบายความหมายของคำว่า แขกเทศ ว่า หมายถึงกลุ่มมุสลิมที่อาศัยอยู่แถบอินเดียและเปอร์เซีย และเป็นกลุ่มชนที่ใช้ภาษาฟาร์ซีและภาษาอูรดู

ตัวอย่างที่ 2

"มุก" หรือ "ไข่มุก" เป็นอัญมณีที่เกิดจากสิ่งมีชีวิต โดยเกิดจากที่เม็ดทราย ปรสิต ฟิช หรือเศษซากสัตว์ ตลอดจนสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ เข้าไปอยู่ในหอย กระบวนการป้องกันตัวของหอยจะขับสารประเภทแคลเซียมคาร์บอเนต (CaCO₃) ออกมาเคลือบสิ่งแปลกปลอมนี้ไว้เพื่อไม่ให้เกิดการระคายเคือง และจะเกิดขึ้นซ้ำๆ จนสิ่งแปลกปลอมนั้นโดนห่อหุ้มหลายต่อหลายชั้น จนกลายเป็นมุกที่มีความแวววาวและสวยงาม

ในบทอ่านเรื่อง "มุก" ซึ่งเป็นบทอ่านแบบบรรยายนั้น กล่าวได้ว่าผู้เขียนน่าจะมิตัดอุปสรรคที่จะให้ความรู้เรื่อง กระบวนการการเกิดมุก ซึ่งผู้เขียนค่อยๆ บรรยายไปตามลำดับของกระบวนการ

ตัวอย่างที่ 3

โคขุนโพนยางคำมีที่มาจากโคเนื้อลูกผสมไทย-ฝรั่งเศส ที่เกิดจากการผสมเทียมโดยใช้น้ำเชื้อจากพ่อพันธุ์โคเนื้อชนิดใดชนิดหนึ่ง คือ พันธุ์ซาโรเลย์ ซิลเบนทอล และลิมมุซัน ทำให้ได้วัวพันธุ์เนื้อที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด ส่วนความเป็นมาของโคเนื้อลูกผสมพันธุ์ไทย-ฝรั่งเศสนั้น เกิดจากหน่วยงาน กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป.กลาง) ซึ่งตั้งขึ้นที่บ้านโพนยางคำ ต.โนนหอม อ.เมือง จ.สกลนคร ที่มีความต้องการจะพัฒนาพันธุ์โคเนื้อของไทยให้ได้รับความสนใจและเป็นอาหารที่ขายได้ จึงได้ของบประมาณจากรัฐบาล จัดหาน้ำเชื้อโคพันธุ์เนื้อจากต่างประเทศมาบริการผสมเทียมโดยไม่คิดมูลค่าให้แก่สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคในภาคอีสาน และจังหวัดอื่นๆ

เมื่ออ่านบทอ่านประเภทบรรยายนี้ ผู้เรียนคงจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับที่มาของโคขุนโพนยางคำ ทั้งพันธุ์ของโคและจุดประสงค์ของการพัฒนาสายพันธุ์โคเนื้อของไทย

ในบทอ่านประเภทบอกวิธีการ/ จำแนก/ จัดกลุ่ม นั้นผู้เขียนอาจจะมีความประสงค์ให้ความรู้หรืออธิบายขั้นตอนการทำหรือการจำแนกกลุ่มของสิ่งของให้ผู้อ่านได้รู้เช่นเดียวกัน ลองดูตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

วิธีทำยำผักทอดกรอบ เริ่มจากนำเห็ดเข็มทอง และแครอท ชุบแป้งโกกิแล้วเอาไปทอด พอทอดเสร็จแล้วยกมาจัดใส่จานไว้ จากนั้นนำหมูสับ และสอทอดออกไปลวกให้สุก จัดการส่วนผสมเสร็จแล้ว ก็มาทำน้ำยากันดีกว่าค่ะ เริ่มจากน้ำไข่มุกเขยที่มีรสเปรี้ยวๆ หวานๆ กลมกล่อมอยู่แล้ว มาปรุงเพิ่มเติมอีกนิดหน่อยโดยบีบมะนาวเพิ่ม 1 ลูก ตามด้วยพริกชี้หนู น้ำพริกเผา และพริกชี้หนูแห้ง ผสมให้เข้ากัน แล้วลองชิมรสชาติดู ใส่ถั่วป่น และผักต่างๆ ที่เตรียมไว้ลงไป ตามด้วยหมูสับ กับสอทอด ผสมลงไป คลุกส่วนผสมทุกอย่างให้เข้ากัน ใกล้เคียงเสร็จแล้ว ราดน้ำยำลงบนผักทอดที่เตรียมไว้ เท่านั้นเสร็จเรียบร้อย

จะเห็นได้ว่า แม้บทเขียนจะเป็นประเภทบอกขั้นตอน/ จำแนก ต่างไปจากบทเขียนแบบบรรยาย แต่ผู้เขียนก็มีวัตถุประสงค์จะบอกความรู้ หรือบอกวิธีทำยำผักทอดอย่างชัดเจนแก่ผู้อ่าน

2. เพื่อแสดงความรู้สึก

ในบทอ่านประเภทบรรยายที่ผู้เขียนเขียนแสดงภาพหรือความรู้สึกนั้น ผู้เรียนจะเห็นได้ว่า แตกต่างกับบทอ่านประเภทแรกที่ส่วนใหญ่จะเป็นบทอ่านที่ผู้เขียนต้องการแสดงข้อเท็จจริง ลองดูตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

ฝนหลงฤดูตกเป็นสายปรอยๆ ราวกับหมอก ยามที่ลมพัดแรง ผอ่ยขาวๆ นั้นก็หวนไปมาตามแรงลม ครั้นลมพัดแรงเข้า ฝนก็จะหายไปชั่วครู่ บัดนี้ ก็ปรอยลงมาราวกับทักทายกลุ่มดอกไม้ที่บานรับเวลาเช้าของต้นฤดูหนาว

ฟ้าแดงค่อยเปลี่ยนเป็นเทาและดำ แล้วลมก็หวดกระหน่ำมาเป็นลูกๆ เหมือนมีมือยักษ์จับขว้างมาด้วยความเกรี้ยวกราด เสียงอื้ออึงหวิวหวิวครางไปทั้งทุ่ง ลมเป็นทัพหน้าบุกทะลวงปราบต้นไม้ใหญ่ น้อยหักล้มลงเกลื่อนทุ่ง ฝนเม็ดเท่าหัวแม่มือก็ตามมาติดๆ ทั้งลูกเห็บทั้งฝนร่วงกรูดดินเหมือนแกล้งเทกรวดทรายลงมาจากฟ้า

ทั้งสองย่อหน้านี้ ผู้อ่านจะเข้าใจได้ว่า ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะบรรยายสภาพฝนตกที่แตกต่างกันออกไปตามความรู้สึกของผู้เขียน ทั้งๆ ที่จริง ๆ แล้ว เราก็อาจจะเพียงพูดว่าฝนตกปรอยๆ และฝนตกหนักเท่านั้น แต่ผู้เขียนมีได้ประสงค์จะบอกเพียงว่าฝนตกปรอยๆ หรือฝนตกหนัก แต่ต้องการบรรยายให้ผู้อ่านเห็นภาพและลักษณะของฝนด้วย

ตัวอย่างที่ 6

คุณเคยเห็นดอกซาบ่างไหม จันว่ามันน่ารักเชียวแหละ ดอกกลม กลีบบางสีขาว ช่างในมีเกสรเหลืองแจ่ม ตูน่าเอ็นดูนัก สีขาวของมันดูโดดเด่นท่ามกลางใบสีเขียวเข้มของต้นซาบ่างเป็นแถวแนว

ยาวเรียงรายบนไหล่เขา เป็นอีกหนึ่งความงามที่ทำให้ฉันต้องกวาดตามองช้าแล้วช้าเล่าเพื่อบันทึกภาพนี้ไว้ในความทรงจำ

บทอ่านนี้ไม่เพียงแต่บรรยายเพื่อบอกลักษณะของดอกขาเท่านั้น แต่วิธีเขียนของผู้เขียนทำให้ผู้อ่านได้ความรู้สึกว่าดอกขาเป็นดอกไม้ที่น่ารักน่าเอ็นดู ด้วยรูปดอกที่กลม กลีบบางสีขาว ทั้งมีเกสรสีเหลืองอีกด้วย ซึ่งก็น่าจะเป็นความประสงค์ของผู้เขียนที่อยากให้อ่านได้รู้ทั้งลักษณะของดอกขาและความน่ารักของมัน

3. เพื่อแสดงความคิดเห็น

บทอ่านที่แสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมักจะเป็นบทอ่านที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่มากับความเห็นของผู้เขียน

ตัวอย่างที่ 7

บุคคลที่ข้าพเจ้าจัดให้เป็น “อภิบุชนียบุคคลด้านภาษาไทย” ล้วนแต่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์และเจ้านายชั้นสูงทั้งนั้น ได้แก่ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้ทรงประดิษฐ์ลายสือไทยขึ้นให้เรามีภาษาเขียนใช้มาจนถึงทุกวันนี้ เพราะสมัยก่อนนั้น ถ้าเราต้องค้นคว้าประวัติศาสตร์ของไทย ลาว เขมร ฯลฯ ก็ต้องอาศัยจดหมายเหตุของจีน เพราะจีนมีตัวหนังสือเข้ามาหลายพันปีแล้ว

จะเห็นได้ว่าย่อหน้าที่ยกมานี้ เป็นการที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นที่ประกอบด้วยการให้ข้อเท็จจริงและเหตุผลที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งความจริงและข้อมูลมาเพื่อช่วยทำให้ความเห็นของตนน่าเชื่อถือ

ตัวอย่างที่ 8

ในช่วงโมงวิชาวรณกรรมไทยร่วมสมัย ขณะที่กำลังอภิปรายเรื่องวัฒนธรรมการสร้างและเสพงานวรรณกรรมไทยปัจจุบัน มีลูกศิษย์คนหนึ่งกล่าวขึ้นว่า วิชาภาษาไทยทำให้เขาเกลียดการอ่านหนังสือ นับเป็นคำกล่าวโทษที่ฉกรรจ์ทีเดียว เป็นความจริงที่ว่า การเรียนวรรณคดีในระดับชั้นประถมถึงมัธยมเรียนเพื่อสอบเอาคะแนน แม้กระทั่งหนังสืออ่านนอกเวลาซึ่งถือเป็นโอกาสที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน ครูก็ยังเน้นเรื่องคะแนนสอบ ไม่ได้นำหนังสือนั้นๆ มาอภิปรายชี้ชวนให้เห็นสาระและความดีเด่นของหนังสือ ด้วยถือตามอรรถของคำว่า “นอกเวลา” อย่างเถรตรง เมื่อขาดผู้ที่ชี้ชวนชมประกอบด้วยต้องทำข้อสอบที่มักจะถามแต่เนื้อหา ทำนองความจำว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน นักเรียนยอมเกลียดบรรดาหนังสือที่ถูกกำหนดให้เรียน และส่งผลต่อมาถึงประชาคมในสังคม คือ นอกจากจะไม่ใส่ใจนักคตินักเขียนและหนังสือแล้ว ยังขาดรากทางวัฒนธรรมอีกด้วย

ย่อหน้านี้ แสดงความประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการชี้ให้เห็นของเขาซึ่งได้จากประสบการณ์ว่า การสอนภาษาไทยที่เน้นแต่คะแนนสอบ ขาดการส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่านหนังสือ นั้น ส่งผลให้การสอนภาษาไทยล้มเหลว

4. เพื่อโน้มน้าวใจ

ในบทอ่านที่ผู้เขียนต้องการโน้มน้าวใจผู้อ่านนั้น ผู้เขียนจะต้องการให้ผู้อ่านเชื่อคำอธิบายและทำตาม หรือเชื่อความเห็นของเขาว่าถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 9

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานแพร่ได้จัดกิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองแพร่ ในชื่อโครงการ *นั่งสามล้อ ผ่อบ้านเก่า เล่าขานตำนานแม่* โดยจัดให้บริการสามล้อเพื่อการท่องเที่ยวไปยังโบราณสถาน ศาสนสถาน กำแพงเมืองเก่า และบ้านโบราณต่างๆ ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ เช่น คู่มเจ้าหลวง บ้านวงศ์บุรี คู่มวิชัยราชา วัดสระบ่อแก้ว นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังจะได้รับการบรรยายข้อมูลต่างๆ จากเครือข่ายลูกหลานเมืองแพร่ กิจกรรมนี้จะเริ่มต้นเส้นทางที่บริเวณสี่แยกน้ำพุ ใช้ระยะเวลาประมาณ 50 นาทีในการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ โดยจะจัดเป็นประจำทุกวันเสาร์ควบคู่กับโครงการ รุ้ลึก รุ้จริง ถนนแห่งภูมิปัญญา เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเป็นการอนุรักษ์อาชีพสามล้อให้อยู่คู่กับเมืองแพร่

ย่อหน้านี้ เป็นบทอ่านประเภทบรรยาย ผู้อ่านจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะเขียนบรรยายแบบโน้มน้าวใจผู้อ่านให้เกิดความต้องการที่จะไปเที่ยวจังหวัดแพร่ในโครงการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานแพร่เป็นผู้จัดด้วย ผู้เขียนใช้การให้ข้อมูลที่นำเสนออย่างละเอียดเป็นวิธีโน้มน้าวใจ

ตัวอย่างที่ 10

ตู้พระธรรมใบนี้ไม่สามารถทราบประวัติที่พบแน่ชัด ลักษณะเป็นตู้มีขาสี่เหลี่ยมสูง (เรียกขาหมี) เขียนลายรดน้ำปิดทองลายเทพนมก้านแย่งบนฝาตู้ทั้งสี่ด้าน ยอดเสาตู้กลิ้งไม้รูปหัวเม็ดประดับ ขอบบนของตู้จำหลักไม้ลายกระจังติดโดยรอบ ลักษณะดังกล่าวเป็นคุณสมบัติตู้พระธรรมนิยมทำกันครั้งสมัยอยุธยาตอนปลาย ส่วนสำคัญของตู้นี้คือ มีแผ่นไม้ประดับระหว่างขาตู้สลักรูปฝรั่งผมยาวประกอบลายเป็นลายที่ได้รับอิทธิพลจากยุโรป

เมื่ออ่านบทอ่านแบบบรรยายลักษณะตู้พระธรรมว่ามีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไรในตอนต้นแล้ว เราจะเห็นว่า ผู้เขียนยังมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความเห็นเกี่ยวกับอายุหรือสมัยของการทำตู้พระธรรมใบนี้ กล่าวถึง ด้วยการบรรยายส่วนของตู้พระธรรมบางส่วนและให้ความเห็นเชิงสันนิษฐานสมัยของการสร้าง

ด้วย ดังนั้น ในบทอ่านนี้กล่าวได้ว่า ผู้เขียนมีความประสงค์ทั้งบรรยายลักษณะของตู้และการประดับว่าเป็นแบบยุโรป และให้ความเห็นในเรื่องสมัยของตู้พระธรรมว่าอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลายด้วย

บทอ่านข้างต้นนี้ เป็นตัวอย่างบทอ่านที่อยู่ในประเภทสองประเภท และแสดงความประสงค์ทั้งบรรยายและให้ความคิดเห็นของผู้เขียน

ตัวอย่างที่ 11

น้ำมันดอกทานตะวัน เป็นน้ำมันที่มีเนื้อบางเบาและไร้กลิ่น เหมาะสำหรับทำสลัด และการผัด แต่ไม่เหมาะสำหรับการทอดเพราะมีจุดเกิดควันต่ำ

เช่นเดียวกัน เมื่ออ่านย่อหน้าที่ยกมานี้ ดูเหมือนว่าเป็นบทอ่านบรรยาย เรื่องน้ำมันดอกทานตะวันว่ามีลักษณะและการนำไปใช้อย่างไร แต่ในขณะเดียวกัน ผู้เขียนก็ให้ความคิดเห็นว่าน้ำมันดอกทานตะวันไม่เหมาะสำหรับการทอดและให้ข้อมูลประกอบไว้ด้วย ดังนั้น ย่อหน้าสั้นๆ นี้ จึงอยู่ในลักษณะบทอ่าน 2 ประเภท คือ บรรยายและให้ความคิดเห็น ซึ่งคงเป็นวัตถุประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการทั้งแนะนำและบอกลักษณะของน้ำมันดอกทานตะวัน